

Datum

19 maart 2008

Versienummer

IR V-1-1-1

Pagina

1/11

Z-Index

Alexanderstraat 11
2514 JL Den Haag
Postbus 16090
2500 BB Den Haag
T 070 - 37 37 400
F 070 - 37 37 401
info@z-index.nl
www.z-index.nl

KvK: Haaglanden 27177027

Auteur(s)

Drs. L. Grandia
Drs. E. Verheijen
Drs. J. Wybenga

Bewaking op verkeersdeelname

IR V-1-1-1

De contra-indicatieaard Verkeersdeelname (itemnr. 219) behoort tot het Bewakingsbestand. Hierop kan dan ook worden bewaakt zoals is beschreven in de Implementatierichtlijnen Bewakingsbestand. Deze 'Aanvullende implementatierichtlijnen contra-indicatieaard Verkeersdeelname' beschrijven echter extra mogelijkheden bij de contra-indicatieaard Verkeersdeelname voor software voor de openbare apotheek, voorschrijver en evt. ziekenhuisapotheek. Het betreft 2 opties om het koppelen van de contra-indicatieaard Verkeersdeelname aan individuele patiënten te bevorderen:

- 1 implementatiestappen om de zorgverlener te wijzen op de mogelijkheid te bewaken op de contra-indicatieaard 'Verkeersdeelname', waarna de contra-indicatieaard indien gewenst gekoppeld kan worden
- 2 implementatiestappen om elke patiënt van 16 jaar of ouder automatisch te koppelen aan de contra-indicatieaard 'Verkeersdeelname'.

Zie www.z-index.nl, **G-Standaard** voor de laatste versie van deze implementatierichtlijn en wijzigingen ten opzichte van eerdere versies.

Bij vragen naar aanleiding van deze implementatie richtlijnen kunt u contact opnemen met Leonora Grandia (070-3737197, l.grandia@knmp.nl) van KNMP Geneesmiddel Informatie Centrum.

● Intermediair in zorginformatie op maat

De databank van Z-Index ondersteunt het voorschrijven, bestellen, afleveren, declareren en vergoeden van geneesmiddelen, zelfzorgproducten en medische hulpmiddelen, en biedt organisaties en bedrijven over deze producten managementinformatie.

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Begrippen	3
1.2	Doel van de contra-indicatieaard Verkeersdeelname	3
1.3	Welke gerelateerde onderwerpen worden niet beschreven in deze richtlijn.	4
2	De contra-indicatieaard ‘Verkeersdeelname’ technisch gezien	5
3	Implementatie van extra mogelijkheden bij contra-indicatieaard ‘Verkeersdeelname’	6
3.1	Randvoorwaarden	6
3.2	Implementatieschema ‘Verkeersdeelname’	6
3.2.1	Implementatieschema optie 1	6
3.2.2	Implementatieschema optie 2	8
4	Implementatie van extra functies	9
4.1	Extra functies bij optie 1	9
4.1.1	Direct concrete informatieteksten kunnen raadplegen	9
4.1.2	Keuzemogelijkheid: de tekst op het scherm en/of de signaallijst of helemaal uit	9
4.1.3	Koppeling naar het cliëntenrecord waar de contra-indicatieaard vastgelegd kan worden	10
4.1.4	De tekst ‘in de wacht’ zetten voor beoordeling	10
4.1.5	Onderdrukken de tekst bij tweede en vervolgiftige	10
4.2	Extra functie bij optie 1 en 2	10
4.2.1	Aangeven dat patiënt NIET gekoppeld dient te worden aan de contra-indicatieaard ‘Verkeersdeelname’	10
5	Overzicht aanpassingen per versienummer	11

1 Inleiding

1.1 Begrippen

Contra-indicatieaard: een eigenschap, aandoening, ziektebeeld of ander kenmerk van een cliënt.

Bewaking: een contra-indicatieaard welke niet of slechts onder bepaalde voorwaarden verenigbaar is met het gebruik van bepaalde geneesmiddelen. De bewaking bestaat momenteel uit de volgende soorten:

- Contra-indicatie (hieronder valt Verkeersdeelname)
- Bewaking op Verminderde nierfunctie
- Bewaking op Kinderwens, zwangerschap, borstvoeding
- Bewaking op Farmacogenetica

GPK, PRK, HPK: de G-Standaard heeft een 'ruggengraat' die bestaat uit meerdere, hiërarchische niveau's, waaronder het generiekniveau (GPK), het voorschrijf-niveau (PRK) en het handelsproductniveau (HPK).

Op ieder niveau worden gegevens van een product bijgehouden. Zie voor meer informatie: '**De ruggengraat van de G-Standaard**' op www.z-index.nl.

1.2 Doel van de contra-indicatieaard Verkeersdeelname

Naast de etiketekst 'Kan het reactievermogen verminderen' is per 1 februari 2008 in de G-Standaard de contra-indicatieaard '*Verkeersdeelname*' opgenomen in het Bewakingenbestand. Opname in het bewakingen-bestand maakt het genereren van medicatiebewakingsignalen mogelijk, evenals het ondersteunen van de beoordeling, afhandeling, vastlegging en controle ervan door de zorgverlener (zie ook de implementatierichtlijn "*Bewakingen*"). Wanneer de patiënt is gekoppeld aan deze contra-indicatieaard, verschijnt er bij voorschrijven of aanschrijven van middelen die het reactievermogen beïnvloeden een advies op het scherm. Dit advies bevat de volgende informatie:

- of het geneesmiddel het reactievermogen licht, matig of ernstig beïnvloedt, inclusief een vergelijking met alcoholpromillages
- of autorijden wordt ontraden en voor hoe lang
- rijveilige alternatieven (voor zover van toepassing)
- de belangrijkste bijwerkingen die een negatieve invloed hebben op het reactievermogen.

Onder het advies volgt achtergrondinformatie, waarin aandacht wordt besteed aan de juridische aspecten.

Aanleiding voor opname van '*Verkeersdeelname*' in het Bewakingenbestand is de landelijke campagne van de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Verkeer en Waterstaat die na de zomer van 2008 start gaat, met als doel het publiek bewust te maken van de risico's van het rijden onder invloed van geneesmiddelen. Het publiek zal daarbij worden verwezen naar arts en apotheker voor meer informatie.

De vraag is bij wie de contra-indicatieaard 'Verkeersdeelname' gekoppeld zou moeten worden. Binnen de werkgroep LESA Geneesmiddelen en Verkeersveiligheid is besloten de bewaking te laten gelden voor iedereen van 16 jaar en ouder. De reden hiervan is dat de landelijke campagne zich vooral richt op deelnemers aan het gemotoriseerde verkeer. Dit betekent dat kinderen buiten de directe doelgroep van de campagne vallen, maar dat de doelgroep breder is dan alleen beroepschauffeurs.

1.3 Welke gerelateerde onderwerpen worden niet beschreven in deze richtlijn.

- *De ruggengraat van de G-Standaard*
zie de Implementatierichtlijn "de ruggengraat van de G-Standaard"
- *Bewaking op leeftijd*
zie de Implementatierichtlijn "bewaking op leeftijd"
- *Bewaking op contra-indicatieaarden en verminderde nierfunctie bij personen van 70 jaar en ouder*
zie de implementatierichtlijn "Bewaking op contra-indicatieaard-Zwangerschap-Nierfunctie-Farmacogenetica".
- *Eerste, tweede en vervolgitgifte:*
zie hiervoor de Implementatierichtlijn "Uitgiftesignalen".
- *Tekst Blokken*
zie Implementatierichtlijn "Tekst blokken".
- *ZRS = Zorgregistratiesysteem:*
zie Implementatierichtlijn "ZRS inclusief koppeling aan medicatiebewaking".

2 De contra-indicatieaard ‘Verkeersdeelname’ technisch gezien

De contra-indicatieaard ‘Verkeersdeelname’ maakt technisch gezien deel uit van:

Bestand 902: Definities van contra-indicatieaarden

De definities van de contra-indicatieaard zijn zoals een gebruikelijke code gedefinieerd en in de G-Standaard uitgeleverd in bestand BST902T. Onder thesaurusnummer 040 (TSITNR) zijn alle contra-indicatieaarden van alle bewakingssoorten opgenomen.

De structuur van het bestand BST902T is als volgt vastgelegd:

Veld	Omschrijving	Inhoud	Sleutel	Lengte	Type	Posities
BSTNUM	Bestandsnummer	902		4	N	0001-0004
MUTKOD	Mutatatiecode	0,1,2,of 3		1	N	0005-0005
TSNR	Thesaurusnummer	0040	10	4	N	0006-0009
TSITNR	Thesaurus	219	20	6	N	0010-0015
THITMK	Memokode item	-		2	AN	0016-0017
THNM4	Naam item 4 posities	-		4	AN	0018-0021
THNM15	Naam item 15 posities	-		15	AN	0022-0036
THNM25	Naam item 25 posities	verkorte omschrijving		25	AN	0037-0061
THNM50	Naam item 50 posities	omschrijving		50	AN	0062-0111
THAKD1	Aanvullende kode 1	-		1	AN	0112-0112
THAKD2	Aanvullende kode 2	-		1	AN	0113-0113
THAKD3	Aanvullende kode 3	-		1	AN	0114-0114
THAKD4	Aanvullende kode 4	-		1	AN	0115-0115
THAKD5	Aanvullende kode 5	-		1	AN	0116-0116
THAKD6	Aanvullende kode 6	-		1	AN	0117-0117
	Leeg veld	-		11	AN	0118-0128

Niet alle velden uit het bestand worden bij deze definities gebruikt. Alleen de velden, waarbij de inhoud iets vermeld staat, spelen een rol van betekenis. Het gebruik van de 50 positienaam ipv de 25 positienaam heeft duidelijk de voorkeur.

TSITNR	THNM25	THNM50
000219	VERKEERSDEELNAME	VERKEERSDEELNAME

3 Implementatie van extra mogelijkheden bij contra-indicatieaard 'Verkeersdeelname'

3.1 Randvoorwaarden

- Uit het patiëntenrecord moet door de software de leeftijd van de patiënt afgeleid kunnen worden. Verder zijn dezelfde randvoorwaarden als bij de implementatie van het Bewakingsbestand van toepassing. In dit geval gaat het met name om de volgende randvoorwaarden:
- In het softwaresysteem moet het functioneel mogelijk zijn om bepaalde eigenschappen, aandoeningen, ziektebeelden of andere kenmerken waarop bewaakt kan worden, in een cliëntenrecord op te nemen.
- Degene die het patiëntenrecord beheert, dient de mogelijkheid te hebben om voor opname in het dossier te kiezen uit alle voorkomende eigenschappen, aandoeningen, ziektebeelden of ander kenmerken die zijn opgenomen in thesaurus 040 van bestand 902.

3.2 Implementatieschema 'Verkeersdeelname'

Hieronder zijn 2 opties weergegeven om het koppelen van de contra-indicatieaard 'Verkeersdeelname' (itemnr. 219) aan individuele patiënten te bevorderen:

- OPTIE 1: implementatiestappen om de zorgverlener te wijzen op de mogelijkheid te bewaken op de contra-indicatieaard 'Verkeersdeelname', waarna de indicatie-aard indien gewenst gekoppeld kan worden (bij een geneesmiddel met de contra-indicatieaard 'Verkeersdeelname' en 'actie nodig J/N'=J, bij een patient van 16 jaar of ouder).
- OPTIE 2: implementatiestappen om elke patiënt van 16 jaar of ouder automatisch te koppelen aan de contra-indicatieaard 'Verkeersdeelname', tenzij bij de betreffende patiënt is ingesteld dat deze NIET daaraan gekoppeld dient te worden.

3.2.1 Implementatieschema optie1

Door de onderstaande manier van implementeren wordt de zorgverlener gewezen op de mogelijkheid om te bewaken op de contra-indicatieaard 'Verkeersdeelname':

- wanneer een geneesmiddel wordt voorgeschreven waaraan de contra-indicatieaard 'Verkeersdeelname' gekoppeld is met 'Actie nodig J/N' = J
- bij een patiënt van 16 jaar of ouder
- en waarbij de contra-indicatieaard 'Verkeersdeelname' nog niet gekoppeld is.

De zorgverlener kan op dat moment de contra-indicatieaard na overleg met de patiënt al dan niet koppelen.

Stap 1:

Controleer of aan het geneesmiddel dat wordt ingevoerd itemnr 219 (Verkeersdeelname) uit thesaurus 040 van [bestand 902](#) hangt.

- Zo ja, er is geen melding nodig.
- Zo nee, ga verder met de volgende stap.

Stap 2:

- Bepaal de waarde van de velden
- 'Volgens deskundigen J/N' (CIWGC)
  - 'Actie nodig J/N' (CIWGA)

Volg het onderstaande schema:

'Volgens deskundigen J/N' (CIWGC)	'Actie nodig J/N' (CIWGA)	
Ja	Ja	Ga verder met de volgende stap
Ja	Nee	Er is geen melding nodig.
Nee	Nee	Er is geen melding nodig.
Nee	Ja	Ga verder met de volgende stap

Stap 3:

Controleer of de patiënt gekoppeld is aan de indicatie aard 'Verkeersdeelname' (=219)

- Zo ja, er is geen melding nodig. (de patiënt wordt al bewaakt en krijgt dus al een andere melding.)
Zo nee, ga verder met de volgende stap.

Stap 4:

Controleer of de patiënt 16 jaar of ouder is.

- Zo ja, er is geen melding nodig.
Zo nee, ga verder met de volgende stap.

Stap 5:

Controleer of bij de patiënt is ingesteld dat deze patiënt NIET gekoppeld dient te worden aan de contra-indicatieaard 'Verkeersdeelname' (=219) (zie ook 4.2.1)

- Zo ja, er is geen actie nodig.
(in dat geval dient de cliënt niet automatisch gekoppeld te worden).
  - Zo nee, toon de onderstaande tekst op het scherm en/of op de signaallijst (zie 4.1.2):
- Zo ja, er is geen actie nodig. (in dat geval dient de patiënt niet automatisch gekoppeld te worden).
Zo nee, toon de onderstaande tekst op het scherm en/of op de signaallijst (zie 4.1.2):

Dit middel kan het reactievermogen verminderen.

Patiënt is 16 jaar of ouder en neemt mogelijk deel aan (gemotoriseerd) verkeer.

Koppel de contra-indicatieaard 'Verkeersdeelname' voor toekomstige medicatiebewaking en concrete adviezen bij middelen die het reactievermogen verminderen.

(NB deze tekst wordt NIET door Z-Index uitgeleverd).

Zie ook extra functie 4.1.3 om vanuit deze tekst direct naar het koppelen van de contra-indicatieaard te gaan.

Zie ook extra functie 4.1.1 om vanuit deze tekst direct naar de balietekst (en andere teksten) met extra informatie te gaan.

3.2.2 Implementatieschema optie 2

Door de onderstaande manier van implementeren wordt elke patiënt van 16 jaar of ouder automatisch gekoppeld aan de contra-indicatieaard 'Verkeersdeelname', tenzij bij de betreffende patiënt is ingesteld dat deze NIET daaraan gekoppeld dient te worden.

Stap 1:

Voer deze actie periodiek uit om patiënten te bewaken die in de loop van de tijd 16 zijn geworden.

- Hoe vaak dat dient te gebeuren (maandelijks? wekelijks? dagelijks?) dient in overleg met de zorgverleners te worden bepaald. Geef bij voorkeur de individuele zorgverlener de mogelijkheid om zelf de termijn in te kunnen stellen.

Er moet ook rekening worden gehouden met patiënten die in de loop van de tijd nieuw worden ingeschreven. Hiervoor zijn verschillende opties te bedenken, zoals

- automatisch koppelen bij inschrijving, of
- laten meelopen met de periodieke controle en dan pas koppelen (en daarbij evt. in de tussentijd optie 1 toepassen):

Hoe dat dient te gebeuren dient in overleg met de zorgverleners te worden bepaald. Geef bij voorkeur de individuele zorgverlener de mogelijkheid om zelf een keuze hierin te kunnen maken.

Selecteer alle patiënten die 16 jaar of ouder zijn en ga voor die patiënten verder met de volgende stap.

Stap 2:

Controleer per patiënt: of de patiënt gekoppeld is aan de contra-indicatieaard 'Verkeersdeelname' (=219)

- Zo ja, er is geen actienodig. (de patiënt wordt al bewaakt.)
- Zo nee, ga verder met de volgende stap.

Stap 3:

Controleer per patiënt: of is ingesteld dat deze patiënt NIET gekoppeld dient te worden aan de contra-indicatieaard 'Verkeersdeelname' (=219) (zie 4.2.1)

- Zo ja, er is geen actie nodig. (in dat geval dient de patiënt niet automatisch gekoppeld te worden).
- Zo nee, koppel bij deze patiënten de indicatie aard 'Verkeersdeelname' (=219) en toon dit evt. op de signaallijst.

4 Implementatie van extra functies

4.1 Extra functies bij optie 1

4.1.1 Direct concrete informatieteksten kunnen raadplegen

Bij optie 1 kan de volgende tekst worden getoond (zie stap 5, optie 1):

Dit middel kan het reactievermogen verminderen.

Patiënt is 16 jaar of ouder en neemt mogelijk deel aan (gemotoriseerd) verkeer.

Koppel de contra-indicatieaard 'Verkeersdeelname' voor toekomstige medicatiebewaking en concrete adviezen bij middelen die het reactievermogen verminderen.

In de software kan de mogelijkheid worden ingebouwd om direct naar de concrete informatieteksten te gaan, bijvoorbeeld door bij 'concrete adviezen' de zorgverlener de mogelijkheid te geven om door te klikken.

Toon, afhankelijk van de doelgroep van het softwaresysteem, de volgende tekstsoort op het scherm:

Doelgroep	Toon op het scherm:	Met (noodzakelijke) doorklik-optie:
Openbare apotheek (assistent, apotheker)	200 (balie)	210 (apotheek)
Voorschrijver (huisarts, specialist)	230 (voorschrijver)	-
Ziekenhuisapotheek (assistent, apotheker)	240 (ziekenhuisapotheek)	-

4.1.2 Keuzemogelijkheid: de tekst op het scherm en/of de signaallijst of helemaal uit

Of de tekst uit paragraaf 4.1.1. (zie hierboven) op het scherm en/of op de signaallijst worden getoond, kan in overleg met de zorgverleners worden vastgesteld.

Gedacht kan worden aan de volgende richtlijnen:

AIS	De tekst wordt actief getoond tijdens de receptverwerking, zodat met de patiënt overlegd kan worden.
HIS	De tekst wordt actief getoond tijdens het voorschrijven, zodat met de patiënt overlegd kan worden.
ZIS	het is niet nodig deze tekst tijdens de receptverwerking te tonen. Het is voldoende als het signaal op de signaallijst komt.

Ook kan in overleg met de zorgverleners worden vastgesteld of de mogelijkheid moet worden ingebouwd dat de zorgverlener de tekst helemaal uit kan zetten. Als in het AIS, HIS of ZIS meer dan één van deze mogelijkheden worden geprogrammeerd, kan een functionaliteit worden ingebouwd waarmee individuele zorgverleners zelf kunnen instellen op welke manier(en) zij het uit hun systeem willen krijgen. Daarmee zou het beter aan kunnen sluiten op individuele behoeften.

4.1.3 *Koppeling naar het cliëntenrecord waar de contra-indicatieaard vastgelegd kan worden*

Afhankelijk van de wens van de zorgverleners zou er vanuit de tekst uit paragraaf 4.1.1. een koppeling kunnen worden gemaakt naar het patiëntenrecord waar de zorgverlener de contra-indicatieaard 'Verkeersdeelname' vast kan leggen.

Het daadwerkelijk toekennen van de contra-indicatieaard mag dan NIET automatisch plaatsvinden; of gekoppeld wordt, moet eerst beoordeeld worden door de zorgverlener.

4.1.4 *De tekst 'in de wacht' zetten voor beoordeling*

Afhankelijk van de wens van de zorgverleners zou de tekst uit paragraaf 4.1.1. 'in de wacht' gezet kunnen worden voor het op een later tijdstip beoordelen en daarna evt. vastleggen van de contra-indicatieaard in het cliëntenrecord. Hoe en wanneer de zorgverlener erop attent wordt gemaakt dat er afgeleide contra-indicatieaard signalen 'in de wacht' staan om beoordeeld te worden, kan in overleg met de zorgverleners worden vastgesteld.

4.1.5 *Onderdrukken de tekst bij tweede en vervolgitgifte*

Het is mogelijk dat de tekst uit paragraaf 4.1.1. bij de eerste uitgifte van een geneesmiddel wordt afgehandeld en de apotheker of voorschrijver het niet nodig vindt dit signaal bij een tweede of vervolgitgifte weer te zien. Er kan dan een functie worden ingebouwd waarmee de zorgverlener signalen bij 2^e- en vervolgitgifte kan onderdrukken.

Zie voor voorwaarden en definities van 1e/2e/vervolgitgifte voor een dergelijk filter de implementatie richtlijn Dubbelmedicatie en Uitgiftesignalen: H4.3: Onderdrukken van medicatiebewakingsignalen, zoals bij interacties of bewaking op contra-indicatieaarden

4.2 **Extra functie bij optie 1 en 2**

4.2.1 *Aangeven dat patiënt NIET gekoppeld dient te worden aan de contra-indicatieaard 'Verkeersdeelname'*

Het is mogelijk dat er patiënten zijn waarbij het niet nodig of gewenst is dat zij op de contra-indicatieaard 'Verkeersdeelname' bewaakt worden. Als gebruik gemaakt wordt van optie 1 of 2 om het koppelen van de contra-indicatieaard te bevorderen, kan het daarom gewenst zijn om voor deze mensen een 'filter' aan te zetten.

In overleg met de zorgverleners dient te worden vastgesteld hoe dit wordt aangegeven en of het bijvoorbeeld gewenst is om een lijst uit te draaien van mensen waarbij deze filter 'aan' staat.

5 Overzicht aanpassingen per versienummer

Versie	Datum	Waar in richtlijn	Soort wijziging	Wat is gewijzigd	Evt. opmerkingen
1.1.1.	19-03-08	NIEUW			